

JERZY OSTROWSKI
Warszawa
jostrow@wp.pl

Wkład dr Janiny Ewy Piaseckiej w dokumentowanie i badania dziejów polskiej kartografii

Zbliża się druga rocznica śmierci doktor Janiny Ewy Piaseckiej (15 II 1928 – 25 VIII 2016), emerytowanej adiunkt w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego, cenionego nauczyciela akademickiego oraz zasłużonego historyka geografii i kartografii. Gdyby żyła, obchodzilibyśmy w lutym tego roku dziewięćdziesięciolecie jej urodzin, z której to okazji zamierzaliśmy w naszym periodyku przypomnieć jej istotny udział w badaniach dziejów kartografii oraz dokumentowaniu jej dawnego i bieżącego dorobku. Niestety, z półtorarocznym opóźnieniem dowiedzieliśmy się o odejściu naszej wieloletniej autorki, zatem już pośmiertnie nawiązujemy do owego nieodczekanego przez nią jubileuszu i zestawiamy oraz próbujemy ocenić jej ważne i oryginalne dokonania.

Przed omówieniem działalności i spuścizny dr Janiny E. Piaseckiej w interesującej nas dziedzinie pożyteczne będzie podanie w tym miejscu podstawowych faktów z jej życiorysu. Urodziła się we wsi Wolnica w powiecie lubelskim; po ukończeniu liceum w Lublinie studiowała geografię na Uniwersytecie Wrocławskim, gdzie po napisaniu pracy dyplomowej pod opieką prof. Bolesława Olszewicza uzyskała tytuł magistra. Po ukończeniu studiów przez cztery lata pracowała w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, następnie od 1956 roku na Uniwersytecie Wrocławskim – najpierw w Bibliotece Instytutu Geograficznego, a od 1962 roku w Katedrze Geografii Historycznej na stanowisku starszego asystenta. Tu w 1967 roku obroniła rozprawę doktorską pt. *Dzieje hydrografii polskiej od 1850 roku*. W 1975 r. przeszła do Zakładu Geografii Społeczno-Ekonomicznej, w którym do przejścia na emeryturę w 1994 roku (a także przez kilka następnych lat) prowadziła zajęcia z historii geografii i kartografii, geografii gospodarczej oraz geografii politycznej. W latach 1976–1981 była zastępcą dyrektora Instytutu Geograficznego UW.

W 1953 roku została przyjęta do Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w którym w latach 1975–1981 była wiceprzewodniczącą, a w latach 1984–1988 przewodniczącą Oddziału Wrocławskiego, w latach 1987–1993 członkiem Zarządu Głównego, będąc jednocześnie od 1978 r. członkiem Komisji Kartograficznej, a w niej przewodniczącą Podkomisji Kartografii Globusowej. Ponadto od 1962 aż do 1997 roku, a więc przez 35 lat była niezwykle sprawnym sekretarzem redakcji „Czasopisma Geograficznego”, organu tego Towarzystwa. Za tę wieloletnią aktywność została

w 1998 roku odznaczona Medalem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, a w 2005 roku otrzymała godność jego Członka Honorowego.

Zanim dr Janina E. Piasecka zajęła się działalnością badawczą, zainaugurowaną przygotowaniem wymienionej wyżej rozprawy doktorskiej, znacznie wcześniej, bowiem już w 1956 roku, po podjęciu pracy na Uniwersytecie, zaangażowała się w opracowanie kilku początkowych tomów *Bibliografii geografii polskiej*. Zaczęła od udziału w kilkuosobowym zespole współpracującym ze Stanisławem Leszczyckim i Bogodarem Winidem, autorami pierwszego tomu obejmującego lata 1945–1951, wydanego właśnie w 1956 roku. Następne tomy – za lata 1952–1953 i 1936–1944 opracowywała jako ich współautorka, aby po dłuższej przerwie być już samodzielną autorką bardzo ważnego obszernego tomu za lata 1918–1927, wydanego w 1971 roku. Jak dobrze wiedzą użytkownicy tej niezwykle pożytecznej serii, są w niej osobno odnotowane wszelkiego rodzaju publikacje z zakresu historii geografii i kartografii oraz – co dla nas najistotniejsze – publikacje kartograficzne, zarówno piśmiennictwo, jak i atlasy (przy ważniejszych z podaniem ich zawartości) oraz mapy z podziałem na ścienne i podręczne, włącznie z planami miast.

Następne tomy *Bibliografii geografii polskiej* były opracowywane już bez udziału dr Janiny E. Piaseckiej, która m.in. z powodu ich małej dostępności i znacznego „poślizgu” wydawania w stosunku do uwzględnianego w nich okresu podjęła się systematycznego przygotowywania i publikowania, począwszy od połowy 1968 roku, „spisów najnowszej polskiej literatury geograficznej” (nazwanej w dwóch pierwszych tomach literaturą „wybraną”) w każdym zeszycie „Czasopisma Geograficznego”. Były one zestawiane z autopsji na podstawie lektury książek i odbitek prac otrzymywanych od autorów, a przede wszystkim czasopism uzyskiwanych w wyniku prowadzonej na dużą skalę wymiany z redakcjami ponad 140 różnych periodyków geograficznych i pokrewnych. Celem tego przedsięwzięcia, jak napisała jego inicjatorka i realizatorka w przedmowie do pierwszego takiego zestawienia, było „informowanie na bieżąco czytelników „Czasopisma” o aktualnej literaturze geograficznej kraju. Będzie to pożyteczne w ogóle dla geografów, a głównie dla nauczycieli pracujących z dala od większych ośrodków naukowych i nie posiadających bezpośred-

niego dostępu do księgozbiorów”¹. Te kilku- a często kilkunastonicowe wykazy z podziałem na prace z zakresu geografii fizycznej, geografii społeczno-gospodarczej, geografii historycznej i historii geografii, geografii regionalnej, kartografii (w tym jej historii) oraz inne tematy, były zamieszczane na końcu każdego zeszytu kwartalnika przez całe 30 lat, aż do odejścia ich autorki z redakcji w 1997 roku. Było takich sumiennie opracowanych wykazów 105 o łącznej objętości 888 stron, na których można znaleźć informacje o mało znanych publikacjach także z naszej dziedziny, np. o artykułach na temat dawnych map i planów w różnych periodykach regionalnych².

W dorobku naukowym dr Janiny E. Piaseckiejoczesne miejsce zajmuje historia polskiej geografii i kartografii, w tym przede wszystkim dzieje rozwoju wiedzy o sieci wodnej i jej obrazu w dawnych przekazach piśmienniczych i kartograficznych, następnie historia polskich atlasów geograficznych, w szczególności szkolnych, wreszcie – co jest jej szczególnie zasługą – badania i zgromadzenie kolekcji zabytkowych polskich globusów.

Wśród pozostawionych przez nią 180 różnego rodzaju publikacji (w tym 105 odcinków omówionych wyżej spisów literatury), 30 możemy zaliczyć do szeroko rozumianej historii kartografii, tj. łącznie z recenzjami prac z tej dziedziny i sprawozdaniami z poświęconych jej wydarzeń (konferencji, wystaw). Najobszerniejszą i najważniejszą, a zarazem otwierającą załączony tu ich chronologiczny wykaz, jest niewątpliwie monografia pt. *Dzieje hydrografii polskiej do 1850 roku*, będąca uzupełnioną wersją wymienioną już wyżej pracy doktorskiej pod tym samym tytułem, obronionej w 1967 roku. Autorka opisuje w niej rozwój wiedzy o polskich rzekach i jeziorach, odzwierciedlonej w ich opisach poczynawszy od *Chorografii Jana Długosza z około 1470 roku* (wydanej drukiem w latach 1614–1615), a kończąc na pracy Ludwika Wolskiego pt. *Rys hydrograficzny Królestwa Polskiego z wiadomością o spławach z 1849 roku*. Równoległe w rozdziałach poświęconych każdemu ze stuleci (od XV do XIX) J.E. Piasecka opisuje obraz sieci wodnej na ważniejszych ówczesnych mapach ogólnogeograficznych, poczynawszy od B. Wapowskiego i W. Grodeckiego przez m.in. T. Makowskiego, W. Beaulana, K. Perthéesa po tzw. mapę Kwatermistrzostwa oraz pierwsze specjalne mapy hydrograficzne, zarówno małoskalowe całego kraju (K. Perthéesa i I. Domeyki), jak i coraz liczniejsze, poczynając od drugiej połowy XVIII wieku, szczegółowe mapy poszczególnych rzek (np. Wisły F. Czakięgo) i kanałów, opierając się przy tym na obfitej literaturze (249

pozycji) i źródłach kartograficznych (158 pozycji). Wśród 29 ilustracji przeważają fragmenty opisywanych map, ale uwagę zwracają wykonane przez autorkę odrisy sieci wodnej ziem polskich między Odrą a Dnieprem ograniczonej do rzek i jezior oraz ich nazw uwzględnionych w pracach ważniejszych autorów. Jak imponującą liczbę rzek i jezior już znał i opisał Jan Długosz, możemy dowiedzieć się z reprodukcji fragmentu poświęconej mu takiej rekonstrukcyjnej mapy (ryc. 1)³.

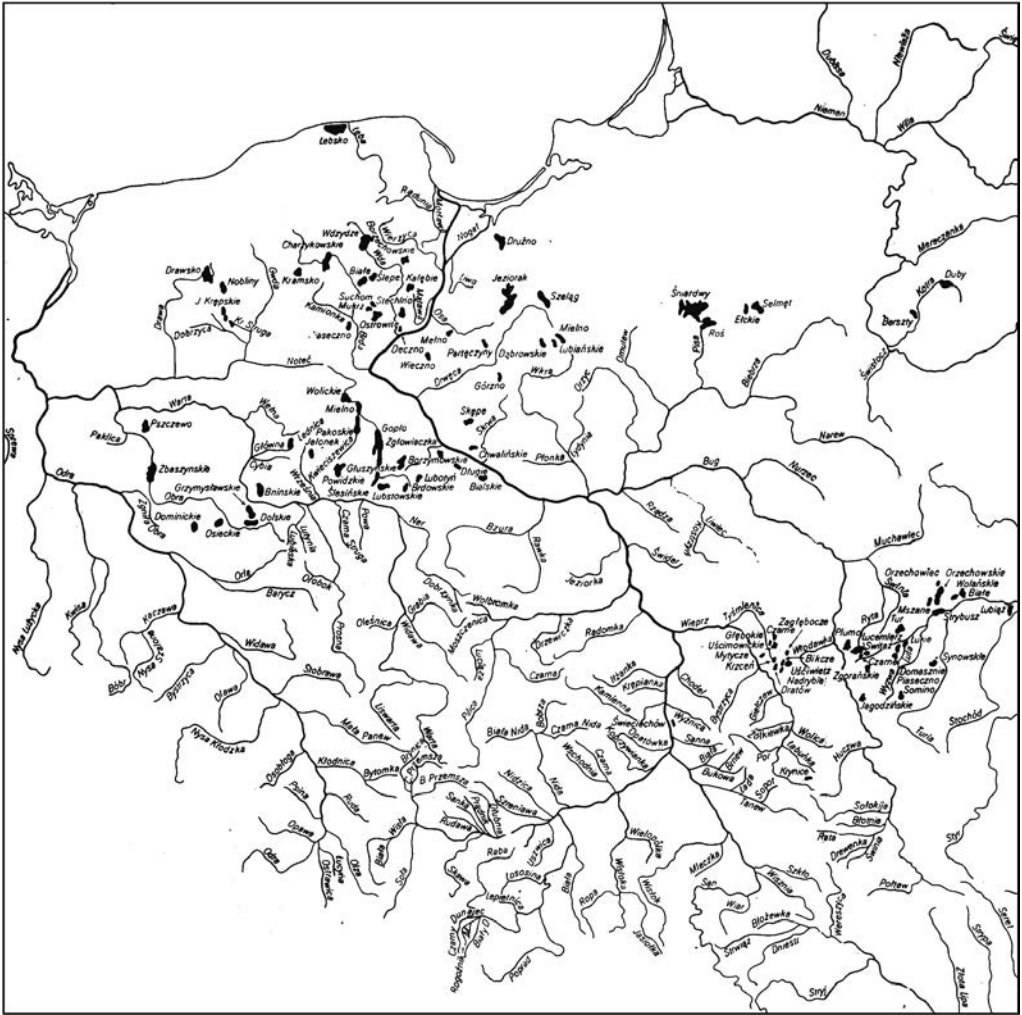
Wykorzystując, a później uzupełniając obfite materiały zebrane w trakcie przygotowania powyższej monografii, dr J.E. Piasecka jeszcze kilkakrotnie dała wyraz swojemu zainteresowaniu problematyką kartografii hydrograficznej, przede wszystkim w formie wystąpień konferencyjnych i publikacji w ich materiałach. Zaczęła zaś od krótkiej notatki opublikowanej w 1976 r. w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” o przedstawieniu ujścia Sanu do Wisły na mało znanej, niedatowanej rękopiśmiennej mapie tej okolicy autorstwa Karola Perthéesa. Pięć lat później wystąpiła na VII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii w Krakowie, poświęconej dziejom kartowania środowiska naturalnego polskich Karpat z referatem *Kartografia hydrograficzna Tatr*, którego znacznie rozszerzony i bogato ilustrowany tekst (z 27 rycinami) ukazał się w 1987 roku w IV tomie serii „Z Dziejów Kartografii” zatytułowanym *Karpaty*. Później skupiła się na przesłedzeniu dziejów kartowania tatrzańskich jezior po obu stronach granicy państwowej, poświęcając im dwa artykuły: o planach batymetrycznych wykonanych w latach trzydziestych przez Józefa Szafarskiego, opublikowanych w 1990 roku w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” oraz o polskich pomiarach i mapach batymetrycznych jezior południowej strony Tatr, który ukazał się w 1996 roku w „Czasopiśmie Geograficznym”. Ponadto w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych wystąpiła dwukrotnie na zjazdach Polskiego Towarzystwa Geograficznego: w 1994 roku w Lublinie, gdzie mówiła o mapach hydrograficznych z obszaru zabużańskiego Polesia wykonanych w drugiej połowie XVIII wieku w związku z budową kanałów i w okresie międzywojennym (głównie plany batymetryczne jezior), a następnie w 1995 roku w Toruniu, prezentując szczegółowe mapy koryta Wisły (głównie rękopiśmienne) z XVIII i XIX wieku. Obszerne streszczenia tych referatów zostały opublikowane w materiałach zjazdowych.

Poszukiwania w licznych zbiorach kartograficznych zwróciły uwagę Janiny E. Piaseckiej na mało znane XIX-wieczne atlasy ziem polskich, zwłaszcza przeznaczone do użytku szkolnego. Rezultatem jej kilkakrotnych dodatkowych wizyt w różnych bibliotekach

¹ Od Redakcji, w JEP: *Spis wybranej polskiej literatury geograficznej*, „Czasop. Geogr.” T. 39, 1969, z. 2, s. 233.

² Informacje takie były również wykorzystywane (po uzupełnieniu opisów) w kompletowaniu „Nowości” w kolejnych numerach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”.

³ Tę samą mapę J.E. Piasecka dołączyła także do interesującego artykułu o dziele Jana Długosza pt. *Pierwsza geografia Polski (w pięćsetną rocznicę śmierci jej autora)*, „Czasop. Geogr.” T. 52, 1981, z. 2, s. 127–149.

Ryc. 1. Mapa sieci wodnej Polski i Litwy z nazwami rzek i jezior opisanych w *Chorografii* Jana Długosza (bez wschodnich peryferii po Dniepr, 80% wielkości oryginału)

oraz wnikliwych analiz znalezionych w nich atlasów były cztery ważne artykuły: o polskich atlasach do połowy XIX wieku w 17 tomie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” z 1985 roku, opublikowane w następnym tomie również naszego kwartalnika zestawienie chronologiczne i charakterystyka treści atlasów Joachima Lelewela z zakresu historii geografii (w dwusetną rocznicę urodzin autora), o polskich przekładach szkolnych map i atlasów geograficznych wydanych do drugiej wojny światowej zamieszczony z kolei w 23 tomie „Przeglądu” z 1991 roku, wreszcie szczegółowe omówienie zawartości ośmiu atlasów staty-

stycznych ziem polskich od Ludwika Platera (1827) do Eugeniusza Romera (1916), będące pokłosiem referatu wygłoszonego na XVIII Ogólnopolskiej Konferencji Historyków Kartografii w Warszawie w 1997 roku i opublikowane w 10 tomie serii „Z Dziejów Kartografii”.

Osobnie przypomnienie należy się dwóm tekstom jakże różnych referatów, opublikowanym w tym samym 1988 roku. Pierwszy to referat zaprezentowany wspólnie z Janem Krupskim jesienią poprzedniego roku na XIII Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej w Morelii w zachodnim Meksyku o pierwszych

Americanach w Polsce, opublikowany w języku angielskim w pierwszym tomie materiałów tej konferencji⁴, a po czterech latach udostępniony w uzupełnionej formie czytelnikom jako artykuł pt. *Polskie zabytki*

odkrytym kontynencie. Drugą oryginalną publikacją dr Janiny E. Piaseckiej z 1988 roku jest tekst referatu pt. *Tematyka przedmiotu „historia kartografii”*, wygłoszonego na XVII Ogólnopolskiej Konferencji Karto-

Ryc. 2. Dr Janina E. Piasecka w towarzystwie R. Janusiewicza (z lewej) i M. Piekutha w czasie konferencji Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej w Morelii w październiku 1967 r. (fot. J. Krupski)

geograficzne dotyczące Ameryki w 64 tomie „Czasopisma Geograficznego”. Owe zabytki to zdaniem autorki anonimowy tzw. Złoty Globus Jagielloński z około 1508 roku z umieszczoną na nim nazwą *America*, mapka przedstawiająca Amerykę (wg znanej mapy świata Waldseemüllera z 1507 r.) w książce *Introductio in Ptholomei cosmographiam...* Jana ze Stobnicy, wydanej w 1812 roku w Krakowie oraz zamieszczone w tej książce informacje o niedawno

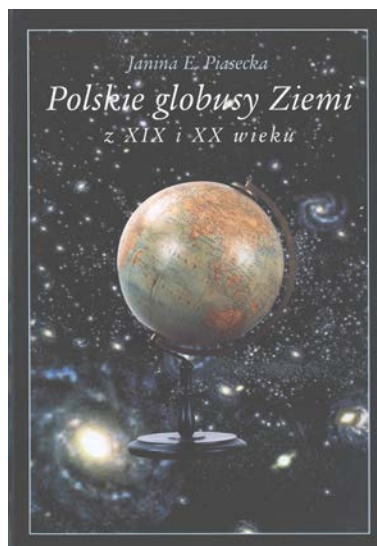
graficznej we Wrocławiu i zamieszczonego w jej materiałach, w którym podzieliła się swoimi doświadczeniami i przemyśleniami o niezbędnym zakresie i ramowym programie wykładów z tej niedocenianej dziedziny wiedzy.

Dr Janina E. Piasecka była także wnikliwą recenzentką kilku ważnych publikacji z zakresu historii kartografii i zbiorów kartograficznych. W „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” zrecenzowała w 1972 r. *Historię nowożytną kartografii Śląska 1800–1939* H. Kota, a w 1984 r. piąty tom *Centralnego Katalogu Zbiorów Kartograficznych w Polsce*, zaś w „Czasopiśmie Geograficznym” okazały tom *Studiów z dziejów geografii i kartografii* z serii „Monografie z Dziejów Nauki i Techniki” oraz w 1980 r. pożyteczny informator K. Szykuły o zabytkowych zbiorach kartograficznych Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.

⁴ Janina E. Piasecka udała się do Meksyku z grupą dolnośląskich kartografów, w tym ze współautorem referatu Janem Krupskim, Romanem Janusiewiczem z OPGK Wrocław i Maciejem Piekuthem, autorem 54 publikacji w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym”. Na rycinie 2 widzimy ją w towarzystwie dwóch ostatnich prezentującą przywiezioną z Polski serwetę z mapą Meksyku – upominek dla Prezydenta MAK J. Morrisona.

Pozostało jeszcze do przypomnienia ważne pole działalności dr Janiny E. Piaseckiej, na którym jej wkład i spuścizna są nie do przecenienia. Tą dziedziną była kartografia globusowa, a konkretnie badania oraz ratowanie przed zapomnieniem i zniszczeniem polskich i polskojęzycznych globusów Ziemi z XIX i XX wieku. Zajęła się nimi z inspiracji swojego nauczyciela i sąsiada (mieszkali w tym samym domu) prof. Bolesława Olszewicza, który już wcześniej opisał najstarsze globusy przechowywane w polskich zbiorach⁵. Początek jej aktywności w tym zakresie przypada na rok 1978, w którym opublikowała krótki artykuł o polskich XIX-wiecznych globusach Ziemi w „Der Globusfreund”, wydawanym w Wiedniu organie Międzynarodowego Towarzystwa Globusów im. Coronello (Coronelli Weltbund der Globusfreunde), do którego rok wcześniej została przyjęta. Przede wszystkim jednak doprowadziła jesienią tego roku do powołania w Polskim Towarzystwie Geograficznym wspomnianej już wyżej kilkunastoosobowej Podkomisji Kartografii Globusowej pod jej przewodnictwem. Zaslugą tego zespołu jest przeprowadzenie inwentaryzacji globusów z XIX i XX wieku znajdujących się nie tylko w naszych zbiorach bibliotecznych, lecz także w szkołach i rękach prywatnych, a następnie zgromadzenie i urządzenie kolekcji globusów polskich (ściślej – z polskim nazewnictwem i objaśnieniami), liczącej początkowo około 40, a obecnie 107 eksponatów, uroczyście otwartej we wrześniu 1984 roku w zabytkowym Dworku Wincentego Pola w Lublinie. Przedtem jeszcze kierowana przez dr J.E. Piasecką podkomisja zorganizowała dwie interesujące ogólnopolskie konferencje poświęcone globusom: programowo-organizacyjną we wrześniu 1978 roku w Krakowie oraz w październiku 1981 roku we Wrocławiu, poświęconą wykorzystaniu globusów w dydaktyce geografii. Sama zaś dr Janina E. Piasecka opublikowała w 1978 roku w 11 tomie „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” obszerny przeglądowo-

⁵ Zob. B. Olszewicz: *Alte Globen in Polen*, „Der Globusfreund” 15/16, 1966/1977, s. 263–277.

Ryc. 3. Okładka książki o polskich globusach Ziemi (2004)

-analityczny artykuł pt. *Polskie globusy Ziemi XIX i XX wieku* z tabelarycznym zestawieniem znanych jej wówczas 24 takich globusów. Prawie taki sam tytuł ma starannie wydana w 2004 roku monografia-album *Polskie globusy Ziemi z XIX i XX wieku* jej autorstwa (ryc. 3), będąca podsumowaniem wieloletnich badań autorki i jakby zwieńczeniem jej aktywności na tym polu.

Podkreślmy na zakończenie, że zasługi dr Janiny E. Piaseckiej w dziedzinie kartografii globusowej docenił organizatorzy i autorzy czynnej właśnie w Muzeum Geodezyjnym w Warszawie wystawy polskich globusów z XIX i XX wieku, opisaną szczegółowo przez K. Kozicę w tym samym numerze naszego półrocznika, poświęcając jej pamięci efektywny katalog z przypomnieniem we wstępie drogi życiowej i zasług dla polskiej geografii i kartografii.

Publikacje dr Janiny E. Piaseckiej z zakresu historii kartografii i bibliografii geografii polskiej

I. Artykuły i notatki

1. *Dzieje hydrografii polskiej do 1850 roku*. „Monografie z Dziejów Nauki i Techniki” T. 65, Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, Wydawn. PAN, 1970, 198 s., 29 ryc. (W tym Opracowania kartograficzne: XV–XVI wiek, s. 38–41; XVII wiek, s. 52–57; XVIII wiek – druga połowa, s. 95–113; XIX wiek, s. 141–149; Źródła kartograficzne, s. 175–180).

2. *Ujście Sanu w XVIII wieku w świetle rękopiśmiennej mapy Karola Perthéesa*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 8, 1976, nr 1, s. 25–27.

3. *Die polnische Erdgloben des 19. Jahrhunderts*. „Der Globusfreund” Nr 25–27, 1978, s. 273–275.

4. *Polskie globusy Ziemi XIX i XX wieku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 11, 1979, nr 2, s. 60–73.

5. *Globusprobleme in Polen*. „Der Globusfreund” Nr 28–29, 1980, s. 146–151.

6. *Globusy Księżycy i Marsa*. „Czasop. Geogr.” T. 53, 1982, z. 1, s. 91–94.

7. *Polskie atlasy geograficzne do połowy XIX wieku*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, 1985, nr 4, s. 169–190.

8. *Atlasy Joachima Lelewela z zakresu historii geografii (w 200 rocznicę urodzin autora)*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 18, 1986, nr 2, s. 73–76

9. *Kartografia hydrograficzna Tatr*. W: *Karpaty*. „Z Dziejów Kartografii” T. 4, Wrocław 1987, s. 205–252.

10. *Neue Globensammlung in Polen und Verzeichnis der polnischsprachigen Globen des 19. und 20. Jahrhunderts*. „Internationales Coronelli-Gesellschaft für Globen- und Instrumentenkunde”, Information Nr 13, Wien 1987, s. 4–11.

11. *The first Americana in Poland – the globe, the map of continent and its description*. W: *Proceedings of the 13th International Cartographic Conference, Morelia, Mich. Mexico, Oct. 12–21, 1987*. Aguascalientes 1988, Vol. 1, s. 1–7 (wspólnie z Janem Krupskim).

12. *Tematyka przedmiotu „Historia kartografii”*. W: *Kartografia – przedmiot i kierunek studiów geograficznych. XVII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Wrocław, 20–22 października 1988*. „Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych” T. 14, Wrocław 1988, s. 148–150.

13. *Batymetryczne plany jezior Józefa Szaflarskiego*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 22, 1990, nr 4, s. 135–137.

14. *Polskie przekłady szkolnych map i atlasów geograficznych*. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 23, 1991, nr 4, s. 121–129.

15. *Polskie zabytki geograficzne dotyczące Ameryki*. „Czasop. Geogr.” T. 63, 1992, z. 1, s. 85–90.

16. *Kartografia hydrologiczna Polesia*. W: *Ogólnopolski Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Referaty i postery*. Lublin: Oddział Lubelski PTG, UMCS, 1994, s. 237–238.

17. *Mapy koryta Wisły*. W: *Człowiek i Środowisko. 44 Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Referaty i postery*. Toruń: Oddział Toruński PTG, Instytut Geografii UMK, 1995, s. 124–126.

18. *Polskie pomiary i mapy batymetryczne jezior południowej strony Tatr*. „Czasop. Geogr.” T. 67, 1996, z. 3-4, s. 393–403.

19. *Atlasy statystyczne Królestwa Polskiego od Platera (1827) do Romera (1916)*. W: *Kartografia Królestwa Polskiego 1815–1915*. „Z Dziejów Kartografii” T. 10, Warszawa 2000, s. 127–138.

20. *Mapy hydrograficzne i atlasy geograficzne w świetle bibliografii B. Olszewicza*. W: *Kartografia polska XIX wieku w dorobku Bolesława Olszewicza*. „Z Dziejów Kartografii” T. 12, Wrocław – Warszawa 2000, s. 163–166.

21. *Polskie globusy Ziemi z XIX i XX wieku*. Muzeum Lubelskie w Lublinie, Oddział Dworek Wincentego Pola. Lublin: Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2004, 48 s., w tym 16 tabl. kol.

II. Recenzje

22. Henryk Kot, *Historia nowożytnej kartografii Śląska 1800–1939 (poza kartografią urzędową)*. Instytut Śląski w Opolu. Katowice, Wydawn. „Śląsk”, 1970, 211 s. – „Polski Przegl. Kartogr.” T. 4, 1972, nr 4, s. 174–165.

23. *Studia z dziejów geografii i kartografii*. Pod red. Józefa Babiczca. „Monografie z Dziejów Nauki i Techniki” T. 87, Wrocław 1973 – „Czasop. Geogr.” T. 45, 1974, z. 3, s. 386–387.

24. Krystyna Szykuła, *Zbiory kartograficzne Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu*. Wrocław 1978, Wydawn. Uniwersytetu Wrocławskiego – „Czasop. Geogr.” T. 51, 1980, z. 2, s. 239–242.

25. *Centralny Katalog Zbiorów Kartograficznych w Polsce. Zeszyt 5: Wieloarkuszowe mapy topograficzne ziem polskich 1576–1870*. Część 1 – tekst. red. i oprac. T. Paćko, W. Trzebiński. Część 2 – ilustracje. Oprac. F. Uhorczak, S. Gurba, T. Paćko, W. Trzebiński. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1982–1983, XLIV+ 109 s., 220 tablic – „Polski Przegl. Kartogr.” T. 16, 1984, nr 4, s. 161–162.

III. Sprawozdania

26. *Ogólnopolska konferencja we Wrocławiu poświęcona historii kartografii* [22.XI.1975]. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 8, 1976, nr 2, s. 89–91.

27. *V Międzynarodowe Sympozjum Towarzystwa Przyjaciół Globusów* [Wiedeń, 29.VI–3.VII.1977]. „Czasop. Geogr.” T. 49, 1978, z. 2, s. 237–239.

28. *VIII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii w Warszawie* [28–29.VII.1982]. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 14, 1982, nr 4, s. 200–202.

29. *Wykorzystanie globusów w dydaktyce geografii* [Konferencja we Wrocławiu, 17–18.X.1981]. „Czasop. Geogr.” T. 53, 1982, z. 2, s. 219–221.

30. *Otwarcie zbioru globusów polskich w Dworku Wincentego Pola w Lublinie* [13.IX.1984]. „Polski Przegl. Kartogr.” T. 17, 1985, nr 2, s. 101–102.

IV. Bibliografie

31. *Bibliografia geografii polskiej 1945–1951*. Instytut Geografii PAN. Warszawa: Państw. Wydawn. Naukowe, 1956, 220 s. (współpraca z autorami Stanisławem Leszczyckim i Bogodarem Winidem, wspólnie z Reginą Fleszarową, Jerzym Kondrackim, Jerzym Kostrowickim i Stanisławem Pietkiewiczem).

32. *Bibliografia geografii polskiej 1952–1953*. Instytut Geografii PAN. Warszawa: Państw. Wydawn. Naukowe, 1957, 100 s. (wspólnie ze Stanisławem Leszczyckim, Haliną Tuszyńską-Rękawek i Bogodarem Winidem).

33. *Bibliografia geografii polskiej 1936–1944*. Instytut Geografii PAN. Warszawa: Państw. Wydawn.

Naukowe, 1959, 315 s. (wspólnie ze Stanisławem Leszczyckim i Bogodarem Winidem).

34. *Bibliografia geografii polskiej 1918–1927*. Instytut Geografii PAN. Warszawa: Nakładem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, 1971, 446 s. (przy współudziale Pracowni Bibliografii IG PAN).

35. *Spis wybranej polskiej literatury geograficznej*. „Czasop. Geogr.” T. 39, 1968, z. 2, s. 223–228; z. 3, s. 363–370; z. 4, s. 497–504; T. 40, 1969, z. 1, s. 131–141; z. 2, s. 313–322; z. 3, s. 413–418; z. 4, s. 489–491.

36. *Spis najnowszej polskiej literatury geograficznej*. „Czasop. Geogr.” T. 41, 1970, z. 1, s. 155–159; z. 2, s. 279–284; z. 3, s. 401–405; z. 4, s. 497–499; T. 42, 1971, z. 1, s. 93–99; z. 2, s. 207–213; z. 3, s. 331–335; z. 4, s. 441–448; T. 43, 1972, z. 1, s. 115–122; z. 2, s. 241–246; z. 3, s. 361–367; z. 4, s. 465–470; T. 44, 1973, z. 1, s. 125–133; z. 2, s. 323–329; z. 3-4, s. 465–470; T. 45, 1974, z. 1, s. 159–169; z. 2, s. 307–311; z. 3, s. 409–415; z. 4, s. 494–497; T. 46, 1975, z. 1, s. 137–144; z. 2, s. 257–261; z. 3, s. 363–372; z. 4, s. 429–436; T. 47, 1976, z. 1, s. 109–116; z. 2, s. 215–222; z. 3, s. 337–344; z. 4, s. 425–430; T. 48, 1977, z. 1, s. 109–114; z. 2, s. 235–243; z. 3, s. 371–378; z. 4, s. 491–496; T. 49, 1978, z. 1, s. 101–110; z. 2, s. 241–250; z. 3, s. 395–407; z. 4, s. 515–524; T. 50, 1979, z. 1-2, s. 153–163; z. 3, s. 281–284; T. 51, 1980, z. 1, s. 109–125; z. 2, s. 255–261; z. 3, 369–379; z. 4, s. 485–495; T. 52, 1981, z. 1, s. 113–123; z. 2, s. 257–264; z. 3, s. 369–375; z. 4, s. 487–494; T. 53, 1982, z. 1, s. 111–118; z. 2, s. 231–234; z. 3-4, s. 367–376; T. 54, 1983, z. 1, s. 131–140; z. 2, s. 279–285; z. 3, s. 425–435; z. 4,

567–576; T. 55, 1984, z. 1, s. 143–152; z. 2, s. 277–283; z. 3, s. 433–438; z. 4, s. 563–567; T. 56, 1985, z. 1, s. 115–126; z. 2, s. 251–257; z. 3-4, 473–480; T. 57, 1986, z. 1, s. 169–178; z. 2, s. 329–338; z. 3, s. 481–490; z. 4, s. 607–619; T. 58, 1987, z. 1, s. 127–134; z. 2, s. 257–265; z. 3, s. 401–410; z. 4, s. 507–514; T. 59, 1988, z. 1, s. 123–134; z. 2, s. 245–254; z. 3, s. 365–371; z. 4, s. 465–472; T. 60, 1989, z. 1, s. 123–131; z. 2, s. 241–249; z. 3, s. 373–380; z. 4, s. 493–500; T. 61, 1990, z. 1-2, s. 109–119; z. 3-4, s. 235–239; T. 62, 1991, z. 1-2, s. 145–164; z. 3, s. 271–280; z. 4, s. 391–396; T. 63, 1992, z. 1, s. 141–147; z. 2, s. 267–275; z. 3-4, s. 407–414; T. 64, 1993, z. 1, s. 113–128; z. 2, s. 237–249; z. 3-4, 383–496; T. 65, 1994, z. 1, s. 95–105; z. 2, s. 229–237; z. 3-4, s. 427–433; T. 66, 1995, z. 1, s. 111–126; z. 2, s. 238–250; z. 3-4, s. 423–438; T. 67, 1996, z. 1, s. 139–151; z. 2, s. 275–283; z. 3-4, s. 431–441; T. 68, 1997, z. 1, s. 121–128; z. 2, s. 259–267; z. 3-4, s. 416–424.

37. *Czasopismo Geograficzne. Bibliografia tomów 1–50*. „Czasop. Geogr.” T. 50, 1979, z. 4, s. 299–481 (wspólnie z Haliną Tuszyńską-Rękawkową).

38. *Bibliografia publikacji pracowników Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego do roku 1995*. „Studia Geograficzne” 64. Tom poświęcony 50-leciu Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Wrocław 1995, s. 25–286, w tym m.in. Władysław Migacz, s. 140–143, Władysław Pawlak, s. 158–164, Janina E. Piasecka, s. 168–173, Józef Wąsowicz, s. 223–267, Wiesława Żyszkowska, s. 281–283 (oprac. redakcyjne).

